

CHỦ ĐỀ: CA DAO – DÂN CA

*Những câu hát
than thân*

Những câu hát châm biếm

Truyencoremix

Những câu hát than thân

Bài ca dao số 2

1/ Nghệ thuật:

- Điệp ngữ “Thương thay” nhắc lại 4 lần:

Tô đậm nỗi thương cảm xót xa cho cuộc đời đắng cay, vất vả nhiều bề của người dân thường.

- Nghệ thuật ẩn dụ:

- Con tằm: nhả tơ
- Lũ kiến: kiếm mồi
- Hạc: bay mỗi cánh
- Cuộc: kêu ra máu

Biểu hiện nỗi khổ nhiều bề của người lao động bị áp bức bóc lột, chịu nhiều oan trái trong xã hội cũ.

*Thương thay thân phận con tằm,
Kiếm ăn được mấy phải nằm nhả tơ.*

*Thương thay lũ kiến li ti,
Kiếm ăn được mấy phải đi tìm mồi.*

*Thương thay hạc lánh đường mây,
Chim bay mỗi cánh biết ngày nào thôi.*

*Thương thay con cuộc giữa trời,
Dầu kêu ra máu có người nào nghe.*

chậm

Dùng hình ảnh con vật nhưng đằng sau đó là muốn gợi gắm tâm sự về cuộc đời của con người. Cách nói ấy là cách sử dụng biện pháp nghệ thuật gì? khác.

...kêu ra máu có người nào nghe.

**Thân phận thấp cổ bé họng, có
nỗi khổ đau oan trái không
được lẽ công bằng nào soi tỏ**

**THƯƠNG
THAY**

...mỏi cánh biết ngày nào mỏi!

- **Cuộc đời phiêu bạt, vô định.**
- **Cố gắng vô vọng.**

- Kiếm ăn được mấy phải nằm nhả tơ

**- “nhả tơ”: Bị bóc lột sức
lao động đến tận xương tủy**

...được mấy phải đi tìm mồi

- **“Li ti”: thân phận nhỏ bé**
- **Làm lụng vất vả mà vẫn
nghèo khó**

Qua hình ảnh con tầm, con kiến, con hạc, con cuốc người lao động bày tỏ
nỗi thương thân như thế nào?

AI TRẢ LỜI HAY NHẤT?!?

Tại sao trong bài ca dao, người nông dân thời xưa thường mượn hình ảnh con vật như tầm, kiến, hạc, cuốc để diễn tả cuộc đời, số phận của mình ?

Vì các con vật đó có nhiều đặc điểm giống cuộc đời, phẩm chất người nông dân chịu khó vất vả kiếm sống.

Tuy nhiên với mỗi con vật, các tác giả dân gian đã căn cứ vào đặc điểm riêng của chúng để nói về nỗi khôn khổ bất hạnh cụ thể.

Những câu hát than thân

Bài ca dao số 2

1/ Nghệ thuật:

Tô đậm mỗi thương cảm xót xa cho cuộc đời đắng cay, vất vả nhiều bề của người dân thường.

- Nghệ thuật ẩn dụ:

- Con tằm: nhả tơ- Lũ kiến: kiếm mồi- Hạc: bay mỗi cánh- Cuộc: kêu ra máu	}	<i>Biểu hiện nỗi khổ nhiều bề của người lao động bị áp bức bóc lột, chịu nhiều oan trái trong xã hội cũ.</i>

- Âm điệu tâm tình, thủ thi, gợi lòng thương cảm.

2/ Nội dung: Tố cáo xã hội đen tối, đầy bất công. thể hiện sự đồng cảm, xót xa cho những thân phận oan trái.

*Thương thay thân phận con tằm,
Kiếm ăn được mấy phải nằm nhả tơ.*

*Thương thay lũ kiến li ti,
Kiếm ăn được mấy phải đi tìm mồi.*

*Thương thay hạc lánh đường mây,
Chim bay mỗi cánh biết ngày nào thôi.*

*Thương thay con cuộc giữa trời,
Dầu kêu ra máu có người nào nghe.*

Em hiểu và cảm nhận được điều gì mà người xưa muốn nhắn gửi qua bài ca dao?

Những câu hát châm biếm

Bài ca dao số 1

- Nhân vật “chú tôi”:

+ Hay :

→ “tửu ..tăm”: nghiện rượu

→ “nước chè đặc”: nghiện trà

→ “nằm ngủ trưa”: sáng dậy trễ

+ Ước:

→ “ngày mưa”: không phải đi làm

→ “đêm thừa trống canh”: ngủ được nhiều

=> *Châm biếm nhẹ nhàng mà sâu cay hạng người hay ăn, nghiện ngập, lười lao động trong xã hội bằng biện pháp nghệ thuật điệp từ, cách nói ngược, phóng đại và xây dựng hình ảnh tương phản. Qua đó khẳng định, đề cao giá trị người lao động.*

*Cái cò lặn lội bờ ao
Hỡi cô yếm đào lấy chú tôi chăng?*

*Chú tôi hay tửu hay tăm
Hay nước chè đặc, hay nằm ngủ trưa
Ngày thì ước những ngày mưa*

Đêm thì ước những đêm thừa trống canh

- H *Để lột tả sự lười biếng, nghiện ngập của những kẻ lười lao động trong xã hội này, bài ca dao đã sử dụng nghệ thuật nào? Tác dụng của việc sử dụng nghệ thuật ấy là gì?*

Tìm những bài ca dao có nội dung tương tự

Đời người có một gang tay
Ai hay ngủ ngày còn được nửa gang

Ăn no rồi lại nằm khoèo
Nghe giục trống chèo bẻ bụng đi xem

Giàu đâu đến kẻ ngủ trưa
Sang đâu đến kẻ say sưa tối ngày

Trò chơi: Hợp sức

Chia lớp thành 5 nhóm, tìm hiểu 5 bài ca dao

Nhóm 1

Nhóm 2

Nhóm 3

Nhóm 4

Nhóm 5

**Bài ca dao
số 1/48**

**Bài ca dao
số 3/48**

**Bài ca dao số
2/51**

**Bài ca dao
số 3/51**

**Bài ca dao
số 4/51**

Nghệ thuật:

- Thể thơ:
- Biện pháp nghệ thuật:
- Sử dụng từ ngữ:
- Hình ảnh:
- Bố cục:
-

**Nội dung, ý
nghĩa:**

TỔNG KẾT

NHỮNG CÂU HÁT THÂN THÂN

1. Nội dung, ý nghĩa:

- Nói lên nỗi niềm cơ cực, buồn tủi, cô đơn, chua xót của con người trong nhiều cảnh ngộ.
- Thể hiện tinh thần nhân đạo, cảm thông, chia sẻ với những con người gặp cảnh ngộ đáng cay, khổ cực.

2. Nghệ thuật:

- Sử dụng cách nói: thân em, thân phận...
- Sử dụng thành ngữ gió dập sóng dồi.
- Sử dụng các so sánh, ẩn dụ, tượng trưng, phóng đại, điệp từ ngữ...

NHỮNG CÂU HÁT CHÂM BIẾM

1. Nội dung, ý nghĩa:

- Ca dao châm biếm ghi lại một số hiện tượng thực tế trong đời sống xã hội như lười nhác, dốt nát, mê tín...
- Thể hiện thái độ mỉa mai, châm biếm đối với những người có thói hư, tật xấu, những hủ tục lạc hậu...với tinh thần phê phán mang tính dân chủ của những con người thuộc tầng lớp bình dân.

2. Nghệ thuật:

Sử dụng cách nói giễu nhại, cách nói có hàm ý tạo nên cái cười châm biếm, hài hước.

HƯỚNG DẪN TỰ HỌC

1/ Hoàn thành bài học theo nhóm

2/ Xem trước bài mới:

THC về văn bản biểu cảm

Chúc các em học tốt